

Inleiding :

Kalimera... Kriti of Kreta, het grootste Griekse eiland en na Sicilië, Sardinië, Corsica en Cyprus het grootste eiland van de Middellandse Zee. Het eiland ligt nog zuidelijker dan Afrikaanse steden als Algiers en Tunis. De maximale lengte : 260 km en de breedte varieert van 12 tot 61 km. Het eiland telt ongeveer een half miljoen inwoners. Waarvan 75% in het noordelijk deel woont. Een kustlijn van meer dan 960 km omcirkelt het eiland. Een groot gedeelte van het landschap is bergachtig en op vele plaatsten aan de kust eindigen de bergen abrupt in zee. De drie belangrijkste bergketens van Kreta zijn de Witte Bergen in het westen, tot 2452m hoog, het Ida-gebergte in het midden tot 2456m hoog en het Dikti-gebergte in het oosten (2148m).

De landbouw in dit bergachtige landschap concentreert zich in de vruchtbare valleien en de vlakke kuststreken. De belangrijkste producten zijn wijn en olijven. De olijfboomgaarden, die 42% van de landbouwgrond in beslag nemen, leveren vooral olijfolie.

Dag 1 :

Heraklion is de grootste stad op Kreta en op 4 na grootste stad van Griekenland, tevens de hoofstad van het eiland. Het is een stad met veel beton en platte daken, lawaaiig, groot, stoffig en druk. Bezit tevens de grootste vlieghaven die Kreta kent. Meerdere keren per dag vertrekken veerboten naar de griekse haven "Piraeus". Internationale autoferries naar Cyprus, Israel en Egypte doen eveneens Heraklion aan. Het "Plateia Eleftherias" (vrijheidsplein) een groot plein schaduwrijk maar werkelijk vergeven van verkeersdrukke, met aan de overzijde een reeks cafeterrassen en restaurants. Dorpsbewoners uit de wijde omgeving trekken naar de stad om hun producten te verkopen. Rond het 16de eeuwse fort van Heraklion strekt zich de venetiaanse haven uit. De vissers die er met hun kleurrijke boten aanleggen hebben er altijd wat om handen. De terrassen aan de Morosini fontein is een van de favoriete ontmoetingsplaatsen van de jeugd van Heraklion. S'avonds kan het hier zwart zien van het volk...

Dag 2 :

Een trip naar de **Lassithi hoogvlakte** brengt ons langs het kleine kloosterkerkje "Panaghia Kardiothisa" nabij **Kera** van het begin van de 14de eeuw, waar een miraculeuse icoon wordt bewaard. Maar voor fotograferen of videoopname dient meestal bij betaald of is niet toegelaten. Van de meer dan 800 kerken op Kreta dragen er 150 de naam Panaghia. Omdat ze opgedragen zijn aan de moeder gods.

De Lassithi hoogvlakte in oostelijk Kreta, ligt op een hoogte van 866m en wordt omgeven door de toppen van het Dikti-gebergte. De vlakte is 8 km lang en 6 km breed en is een van Kreta's meest vruchtbare streken: er worden groenten, granen en aardappelen verbouwd. In de venetiaanse tijd werd er een grootschalig irrigatie systeem aangelegd met ontelbare molens om het slip uit de omliggende bergen te bevoeien. Toen op een keer de molens op de Lassithi hoogvlakte werden geteld, bleken dat er zo'n 10 000 te zijn. Vele molens zijn nu door motoren vervangen en steken hun wieken werkeloos in de blauwe lucht.

Elke dag van het toeristisch hoogseizoen rijden honderden chauffeurs de klim naar het bergdorp **Psyhro** aan de voet van **het Dikti gebergte**. Na 20 minuten klimmen bereikt men de ingang van de **Dikti-grot**. De klim kan ook met de ezel (een nog steeds veel gebruikt vervoermiddel in Kreta). Maar de afdaling dient op eigen houtje te gebeuren.

De Dikti-grot is van oudsher bekend als de legendarische geboorteplaats van "Zeus". Ondanks belichting met kaarsen en veelvuldige houten leuning is het uitkijken om niet uitteglipen in de koele grot.

Door het enorm bergachtige karakter van Kreta, is het steeds stijgen en dalen en duren de kilometers meestal lang.

Het klooster kerkje "Panaghia I Kera" even buiten het dorpje **Kritsa**, een juweeltje van laat Byzantijnse kunst gebouwd in verschillende fasen in de 13de, 14de en 15de eeuw. Met rijk gekleurde frescos van bijbelse tafferelen.

Olijfbomen vindt je over het hele eiland tot op 600m hoogte, zo'n 30 miljoen, en ze kunnen wel meer dan 2000 jaar oud worden. Het dorpje Kritsa ligt 2 km verder tegen een bergwand en vormde de lokatie van de verfilming van Kazantzakis 'Christus wordt weer gekruisigd. Plaatselijke bewoners speelden in figurantenrollen. Kritsa is ook bekend vanwege de traditionele Kretenzische stoffen en daarvan gemaakte artikelen.

De wegen worden soms gesierd door kilometers lange watervallen van oleanders. Hier voor het dorpje "Mesia Moujena", bekend voor zijn wijn. Vele huizen bezitten zonnepanelen boven op de daken voor de warmwatervoorziening. Waar men ook gaat op het eiland, overal staan kappellen en kerken met kerkhoven (verbranding of crematie is immers niet toegestaan), ze spreken van het diep gewortelde geloof van de Kretenzers een geloof dat ze vooral in Turkse tijd met woord en daad hebben moeten verdedigen. De officiële godsdienst is de Grieks-orthodoxe.

Dag 3 :

Dit beroemde versterkte middeleeuwse klooster **Moni Toplou**, dat momenteel wordt opgeknapt, ligt voorbij **Sitia** en **Aghia Photia**. Met nog een oude graan molen op de voorgrond. Bij de ingang van het kloosterkerkje vertellen enkele gedenkplaten uit de geschiedenis van het eiland, één ervan uit de 2de eeuw voor Christus bevat een verdrag tussen 2 antieke steden uit de omgeving.

Er wonen nu nog 3 moniken in het klooster.

Meestal is het landschap een zee van olijfbomen, soms dan weer een reusachtig grote rotstun.

Kato Zakros ligt erg afgelegen en is voor ons de eerste kennismaking met de resten van de minoïsche beschaving die aan de basis ligt van de Europese beschaving. Maar wie nauwelijks geïnteresseerd is in de Minoërs, zal er waarschijnlijk teleurgesteld van terugkeren.

De archeologen, die nu nog bezig zijn met dit minoïsche paleis, zeggen dat de vestiging een handelscentrum was van de Minoïsche beschaving en handel dreef met Egypte en ander Noordafrikaanse landen en het Midden Oosten. Het gebied werd voor het eerst bewoond rond 2500 v.C., zo'n 4500 jaar geleden!

Vai, aan de uiterste oostkust, heeft een mooi strand en een voor Kreta bijzonder palmenwoud met niet-eetbare dadels.

Dat op het strand van Vai palmen groeien verklaren sommige met een kleurrijke legende: heel lang geleden zouden Arabische piraten hier dadelpitten hebben uitgespuwd. Hoewel het palmenstrand van Vai druk wordt bezocht is het toch ook heel gaaf gebleven.

Sitia, de grootste stad van Oost-Kreta ligt in een L-vorm aan een baai. De bocht van de 'L' is het centrum. De streek er rond is bekend voor zijn sultana-rozijnen. Op het conservatieve Kreta is het café nog voornamelijk het domein van de mannen. Een huwelijksplechtigheid duurt eindeloos lang, maar iedereen is welkom. Nei polihomorfie

Dag 4 :

Met een bevolking van slecht 6000 zielen is **Agios Nikolaos**, 67km ten oosten van Heraklion, meer dan enig andere Kretenzische stad een toeristische trekpleister geworden. Rondom de haven vindt U winkels, restaurants en disco's. Terwijl aan de zuid-oostzijde van het "Voulismeni-meer" de cafés dicht opeengepakt staan. Het zoetwatermeertje is 60m in doorsnee en 64m diep, omringd door indrukwekkende rotsen en met de zee verbonden door een smal kanaal.

Ook hier genieten de toeristen en de plaatselijke bevolking van het caféleven. Brommers, scooters allen maken ze een hels lawaai in de straten maar blijven het liefkoost vervoermiddel van toeristen en Kretenzische jeugd.

Het volgende reisdoel in Oost-Kreta is **Elounda**. Dit kleine vissersdorp 11 km ten noorden van Agios Nicolaos is het drukst bezochte stranddorp van het eiland. Ook bekend van het TV-feuilleton "Wie betaalt de veerman". Bij de mond van de Baai van Elounda ligt het eilandje "Spinalonga". Tot 1957 werd dit nog gebruikt als melaatsendorp. Maar het belangrijkste kenmerk is het grote Venetiaanse fort.

Het Archeologisch museum is zonder enige twijfel de belangrijkste toeristische trekpleister van Heraklion. Alle opgegraven Minoïsche kunstschaten kunnen hier worden bewonderd. Hier een makette van een woning uit dit tijdperk. Mensgrote kruiken gebruikt voor bewaring van levensmiddelen en ander zaken. Eveneens te bewonderen in het archeologisch museum.

Dag 5 :

Op de weg van Heraklion naar **Matala** liggen de **ruïnes van Gortys**. De apostel Paulus arriveerde 59 na C. op het eiland op zijn reis naar Rome ,liet er zijn vriend Titus achter en stelde hem als bisschop aan. Op het graf van Titus werd in de 5de of 6de eeuw deze basiliek gebouwd. In de omgeving bevinden zich ook 1000 jaar oude olijfbomen. Tussen het puin van Gortys ligt een gedeeltelijk herbouwd romeins muziektheater een "Odeon". De romeinen maakten zich in de eerste eeuw van onze tijdrekening meester van de stad en verheven ze tot hoofdstad van het eiland. Achter het Odeon prijkt het pronkstuk van Gortys de "Dorische stadswetten" uit de 5de eeuw voor Christus, de enige samenhangende Griekse wettekst die is overgebleven.

Via **Mires**, het marktstadje van de **Messara vlakte**, komt u bij de heuvel het minoïsche paleis van **Phaestos** tegen. Na verwoesting van het eerste paleis door een aardbeving werd terstond op grotere schaal een nieuw paleis gebouwd boven op het oude. Maar een flinke dosis fantasie is nodig om een beeld te vormen van hoe het paleis van de broer van koning Minos er moet hebben uitgezien. Op deze plaats werd echter een mysterieuze aardewerke schijf gevonden. Wat de makers van deze schijf 3600 jaar geleden precies te vertellen hadden heet tot nog toe geen enkel vorser kunnen ophelderen. Maar is wel het oudste Europese drukwerk. In **Matala** rijzen reuzachtige zandsteen formaties op uit de Libische zee. In de normaal rustigere baai namen in de jaren 60 hippies hun intrek in de holen uit de prehistorie, maar nu heeft de baai gewonere vormen van toerisme aangetrokken.

Verder op weg naar het westen. In **Spili** kan men een frisse neus halen. Daar wordt het bergwater gekanaliseerd met behulp van een Venetiaanse fontein, een cisterne met negentien spuiters in de vorm van prachtig gestileerde marmeren leeuwepoppen. Kerken en kapellen op Kreta en dus ook in Spili bezitten een oranje-rode koepel.

Uiteindelijk bereiken we **Chania** een van de grotere steden van Kreta. De voormalige "Djamassi-moskee" en het "Piazza-hotel" bepalen het aanzicht van de haven van Chania. Aan de linkerkant van de halfronde haven ziet u een groep schitterende oude gebouwen. Vooral 's avonds lokt de haven van Chania honderden en honderden wandelaars, toeristen en plaatselijke bevolking vermengen zich op de kade tot een schuifelend tapijt van mensen op zoek naar verstrooiing. De fraai uitgevoerde vuurtoren destijds door de Venetiaanse overheersers gebouwd. Er ligt ook een interessant stadsdeel waar de oude stadsmuren en hier later tegenaan

gebouwde woningen een onontwaaar geheel vormen. Elegante venetiaanse gevels staan nog altijd overeind. In de "O.Halidom straat" moet je zijn als je graag met juwelen indruk maakt. De Aartsbisschoppelijke Kerk van Chania van het einde van de 19de eeuw werd gebouwd door de moslims. In het nieuwe centrum is een enorme kruisvormige markt aangelegd. Vroeg in de morgen al worden reusachtige hoeveelheden vlees, gevogelte, vis, groenten, fruit en kaas uitgestald voor de verkoop.

Dag 6 :

In het hoogseizoen reizen vanuit Chania, Rethymnon en Heraklion honderden mensen van alle nationaliteiten naar "Omalos" om zich vol overgave in het "Samaria avontuur" te storten. De wandeling door de kloof begint met een fikse daling van 700 meter over een stijl pad. Mensen die niet in goeie wandelschoenen staan of twijfelen aan hun conditie kunnen nu niet meer terug.

De tocht door de **Samariakloof** is 18km lang, geofende wandelaars reken minstens op 5 uur lopen. In 1962 werd de Kloof uitgeroepen tot nationaal park. Bezoekers worden alleen toegelaten tussen april-mei en oktober. Buiten deze periode staat het riviertje door de kloof immers gevaarlijk vol. Soms hoor je of kom je een riviertje tegen. Hier en daar langs het rotsige pad staan nog resten van vroegere bewoning, een kerkje, wat eenvoudige huizen en daarbuiten is er 18 kilometer lang alleen natuur maar wel met een heel grote hoofdletter N. De rust in de kloof wordt meestal verstoord door bendes krekels. Bepaalde stukken van de wandeling door de kloof zijn ronduit spektakulair, op sommige plaatsen bedraagt de afstand tussen de loodrechte rotswanden slechts enkele meter.

Maar buiten het maken van een fotootje, hebben de meeste stappers van de Samariakloof maar een verlangen het dorpje **Agia Roumeli** bereiken en de kust. Aan het einde van de 18 km wacht de helder blauwe Liebische zee. Enkel borrels Raki is de best manier om de vermoeidheid van een dagje stappen te vergeten.

Dag 7 :

Terug op weg naar Heraklion komen we al vlug de "Askifou vlakte" tegen met op de achtergrond de "Witte bergen". Op het schiereiland "Akrotiri" bevindt zich het "Agia Triada Grieks-orthodoxe klooster", met een prachtige kerk. Binnen bevindt zich een rijke verzameling ikonen uit de Kretenzische renaissance. Buiten bevinden zich bomen die tot 3 verschillende vruchten kunnen dragen. De boom voor het klooster is even oud als het klooster.

Half weg tussen Chania en Heraklion ligt **Rethymnon** de derde stad van kreta. Het beeld van de stad wordt volledig beheerst door een imposante vesting uit de 2de helft van de 16de eeuw, juist; een venetiaanse vesting. op een vooruitgeschoven rotspunt boot ze een uitstekend zicht op de stad en de haven. In weer en wind waakt de Venetiaanse Fortetsa al meer dan 4 eeuwen over Rethymnon, ondanks het verval blijft het een indrukwekkend staaltje van vesting bouw. Zoals de venetianen de vesting aanlegden bouwde ze ook de haven uit de sporen van de dogenstad duiken in Rethymnon gewoon over al op. De Neratzes-moskee met een spitse minaret is in haar soort de mooiste van de stad gebouwd tijdens de Byzantijnse periode. Nu nog gebruikt als concertgebouw. Bij de apotheker rechts stonden vroeger de remedies buiten geetaleerd.

Een leuk stukje Venetië is de "Arimondi fontein" een van de mooiste van heel kreta ze dateert uit het begin van de 17de eeuw. Uit de leeuwen koppen tussen corintische zuilen vloeit heerlijk koel water. Zalig verfrissend op een hete zomer dag.

Vlak bij Rethymnon ligt het "klooster van Arkadi". Het is het beroemste klooster van Kreta. Honderden wanhopige Grieken vonden hier de dood in 1866 toen ze om niet in de handen van hun Turkse belagers te vallen de kruik kamer in de lucht lieten vliegen. In de grieks-orthodoxe kerken bevinden zich meestal geen stoelen en is de scheidingswand steeds bekleed met de nodige ikonen. In dit klooster dat een symbool is van de vrijheid wonen nog 7 moniken van de 350.

Dag 8 :

Knossos, een 16 000 m² groot gedeeltelijk gerestaureerd complex in het zuiden van de provincie Heraklion. Massa's toeristen worden met bussen aan Kreta's trots afgezet. Ook grieken onder de bezoekers. Het legendarische paleis van koning "Minos", zoon van Zeus en Europa, werd door de britse archeoloog Sir Arthur Evans blootgelegd en gedeeltelijk gerestaureerd. Gedurende bijna 40 jaar werkte hij aan het blootleggen en reconstrueren van het paleis. Het "paleis van Minos" in een stad die tussen 50 000 en 100 000 inwoners telde moet prachtig geweest zijn.

Een van de mooiste Minoische fresco's geeft een volledig beeld van het populaire stierenspel dat vermoedelijk een religieuze ondergrond had. Het tafereel met de buitelen jongen behoort met een ontelbare andere muurschilderingen tot de vondsten in het "paleis van Knossos". In een schitterend versierde troonzaal ontmoete de vorst zijn raadsliden. In het wasbekken en de vertrekken van de koningin, bevond zich de fresco's met de blauwe dolfijnen.

Sommigen tellen hier in het paleis van Knossos 800 vertrekken, anderen komen tot 1500, daartussen ligt een wirwar van gangen, trappen, lichtschachten. Rond 1450 voor onze tijdrekening werd het paleis door een aardbeving volledig verwoest. Meer dan 3000 jaar later haalde Evans de sporen van de eerste Europese beschaving onder het stof vandaan.

Dag 9-14 :

Capsis Beach. Een van de grootste kat.A hotels op kreta gelegen op 20 km van Heraklion te **Agia Pelagia**. Gelegen op een rotsig geheel. Het hotelcomplex is boven op Minoïsche en klassieke overblijfselen gebouwd. Resten kunnen nog worden bewonderd tussen

de paviljoenen in. Er zijn 2 zandstranden waarvan het grootste met bijbehorende snackbar en voldoende watersport mogelijkheden. Het complex telt niet minder dan 3 zwembaden en verschillende ligweiden. Het Restaurant heeft maaltijden in buffetvorm. Vele wegen doorkruisen of omringen het hotelcomplex, waarop menige uurtjes kunnen worden gewandeld.

Slot :

Een heerlijk klimaat met 300 zonnige dagen per jaar, prachtige stukken natuur van de zee naar de Samariakloof en de Lassithi hoogvlakte , rijke archeologische vindplaatsen als Knossos, Phaestos en Gortys, levendige steden als Heraklion, Chania en Rethymnon. Kreta heeft zoveel troeven dat het geen toeval is dat in de voorbije 2 decenia honderd duizende toeristen naar dit stuk van de middelandse zee zijn gereisd voor een prettige vakantie.

Vakantie op Kreta, 20 jaar geleden leek het een onbereikbare droom. Elke ondernemende toeroperater heeft op Kreta minstens één bestemming met zonne garantie. Langs de meer dan duizend kilometer kust is op het eiland een toeristische infrastructuur gegroeid die naar de maat van de allermoeilijkste bezoeker gesneden is.

Wie uitsluitend vrede neemt met een luxe hotel, met zwembad, weelderige tuinen en personeel dat als een knipmes buigt vindt er net zo goed zijn gading als voor wie liever in een knus familiepension contact zoekt met de lokale bevolking.

***** THE END *****